

„Vasile Goldiș” Western University of Arad, Romania
North University Centre of Baia Mare, Romania
Institute of professional development, Slovakia,
Association of International Educational and Scientific
Cooperation, Ukraine

**Collection of theses of scientific
and methodical reports of scientific
and pedagogical internship**

February 7 – March 11, 2022

Collection of theses of scientific and methodical reports of scientific and pedagogical internship, which was organized by „Vasile Goldiș” Western University of Arad, Romania, North University Centre of Baia Mare, Romania, Institute of professional development, Slovakia, Association of International Educational and Scientific Cooperation, Ukraine, for research and teaching staff of Ukrainian universities on February 7 – March 11, 2022 in educational and scientific institutions of foreign countries.

ORGANIZING COMMITTEE OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL INTERNSHIP

Asociat prof. Molnar Shandor, Cs.
Conf. univ. dr. Berlingher Daniel
Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcash
Dr. Asociat prof. Ioan-Liviu Taut
Prof. JUDr. Dmytry Byelov, DrSc.
Asociat prof. Taras Datio
Asociat prof. Herzanich Vitaliy, Cs.
Executive Secretary of the internship: Valentyna Tymko

Facultatea de Litere

UNIVERSITATEA DE VEST
"VASILE GOLDIȘ"
din ARAD

 INSTITUTE
OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT

CONTENTS

Section 1. MODERN METHODS AND MEANS OF TRAINING FUTURE LAWYERS

THE PROBLEM OF DOUBLE BRINGING TO RESPONSIBILITY FOR DOMESTIC VIOLENCE

ПРОБЛЕМА ПОДВІЙНОГО ПРИТЯГНЕННЯ
ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

Беспаль О.Л. 6

MODERN METHODS AND TECHNIQUES OF TEACHING LAW STUDENTS IN THE CONTEXT OF THE COVID-19 PANDEMIC

Voroniatnikov Oleksandr 10

PROSPECTS OF A LAWYER AS A MEDIATOR

ПЕРСПЕКТИВИ АДВОКАТА ЯК МЕДІАТОРА

Остафійчук Л.А. 15

INSTITUTE OF EVIDENCE IN CASES OF INDIVIDUAL PROCEEDINGS

ІНСТИТУТ ДОКАЗУВАННЯ У СПРАВАХ ОКРЕМОГО
ПРОВАДЖЕННЯ

Татулич І. Ю. 19

HUMAN RIGHTS AND RIGHTS FOR INFORMATION: METODOLOGICAL ASPECT

Byelov Dmytro 26

METHODOLOGICAL ASPECT OF THE STATE'S MAIN FUNCTIONS

Hromovchuk Myroslava 31

Section 2. INTRODUCTION OF THE LATEST TEACHING PRACTICES AND DEVELOPMENT OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN THE FIELD OF PHILOLOGY: THE EXPERIENCE OF EU COUNTRIES

PROSPECTS OF A LAWYER AS A MEDIATOR

ПЕРСПЕКТИВИ АДВОКАТА ЯК МЕДІАТОРА

Остафійчук Л.А.

*доцент кафедри процесуального права
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна*

Судова реформа в Україні актуалізує питання як щодо розширення змісту існуючих видів адвокатської діяльності, так і їх переліку. Наприклад, проектом Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 6 вересня 2018 р. пропонувалось запровадження нових видів адвокатської діяльності: надання інформації, консультацій і роз'яснень з питань медіації, участь в організації та проведенні процедури медіації, діяльність адвоката як експерт-агента, фідучіарна діяльність адвоката [1]. Однак чинний Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» прямо не виділяє ці види діяльності адвоката, але і не забороняє, так як в ньому зазначено, що адвокат може здійснювати інші види адвокатської діяльності, не заборонені законом [2].

Закон України «Про медіацію» від 16.11.2021 р., визначає, що медіація – це позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів. Медіатор відповідно до цього закону – це спеціально підготовлена нейтральна, незалежна, неупереджена фізична особа, яка проводить медіацію. Медіатор не може: 1) суміщати функцію медіатора з функцією іншого учасника медіації в од-

ному конфлікті (спорі); 2) надавати сторонам медіації консультації та рекомендації щодо прийняття рішення по суті конфлікту (спору); 3) приймати рішення по суті конфлікту (спору) між сторонами медіації; 4) бути представником або захисником будь-якої із сторін у судовому розслідуванні, судовому, третейському чи арбітражному провадженні у конфлікті (спорі), в якому він є чи був медіатором [3].

В юридичній літературі актуальним залишається питання щодо того, чи може адвокат виконувати роль медіатора та чи варто визначати медіацію, як вид адвокатської діяльності. Серед науковців і практиків поширені дві діаметрально протилежні точки зору щодо цієї проблеми.

Згідно першої, адвокат може і має бути медіатором, а медіація повинна стати одним з видів адвокатської діяльності. Прихильники даного підходу обґрунтовують свою точку зору тим, що адвокат, в силу своєї професійної діяльності, є більш здатним до вирішення конфліктів та має необхідні навички і досвід в даній сфері. Крім того, на підтвердження даної позиції діє той факт, що адвокати часто виступають медіаторами. Зокрема, О. Яновська і А. Біцай наводять позицію А. М. Понасюка, який визначає особливості участі адвоката в урегулюванні правових спорів в якості медіатора, а саме: 1) особлива предметна сфера діяльності адвоката, пов'язана з глибоким всебічним аналізом протиріч і відносин у конфліктах різних предметних категорій. 2) особлива роль адвоката як незалежного та неупередженого посередника, який сприяє сторонам в пошуку взаємоприйнятних та взаємовигідних умов припинення спору; 3) особлива процедура (медіація), в рамках якої може здійснюватися адвокатська діяльність, і місце адвоката – медіатора в даній процедурі [4, с. 22].

Досвід та практика зарубіжних країн свідчить про те, що протягом свого існування медіація як спосіб урегулювання спорів застосовується у найрізноманітніших сферах суспільного життя. Проте, варто пам'ятати, що не всі правові спори можуть врегулюватися шляхом посередництва, оскільки не всі вони володіють достатньою «медіабельністю». Найбільш ефективно застосування медіації можливе в господарських (комерційних), трудових, сімейних (розлучення, поділ майна), угоди про примирення у кримінальних провадженнях. Під «медіабельністю» розуміють властивість правового спору, в силу якої він може бути урегульований безпосередньо сторонами

конфлікту (спору) під час процедури медіації. Для того, щоб медіатор міг достатньо чітко визначити «медіабельність» спору, С. І. Калашнікова запропонувала систему критеріїв оцінки медіабельності спору, розроблену на основі вивчення зарубіжної практики, до якої входять фактори об'єктивного і суб'єктивного характеру. Так, об'єктивні чинники визначають можливість проведення медіації щодо певної категорії справ і полягають у наступному: 1) відсутня пряма заборона на проведення медіації; 2) предмет і зміст спору не суперечать моральності й публічному порядку; 3) спір не зачіпає інтереси осіб, які не беруть участь у медіації; 4) законом допускається можливість укладення мирової угоди по даній категорії справ (відносна умова). У свою чергу, наявність суб'єктивних факторів свідчить про можливість проведення медіації по конкретному спору. До них пропонується відносити: 1) готовність сторін вести переговори; 2) тривалий характер відносин і взаємозалежність учасників спору (відносна умова) [5, с. 91, 94]. Ці чинники підлягають встановленню адвокатом, на підставі яких він зможе дійти висновку щодо доцільності проведення процедури медіації у конкретному спорі.

Друга точна зору полягає в тому, що адвокат не може бути медіатором в силу різної природи медіативної та адвокатської діяльності, адже адвокат завжди виступає в ролі представника або захисника однієї сторони, в той час як медіатор має зберігати нейтральність та незалежність від обох сторін. Наприклад, Н. М. Бакаянова вважає, що запровадження будь-яких нових видів адвокатської діяльності є можливим лише у межах функції надання правової допомоги, а медіація, фідучіарна діяльність хоча є самостійними видами діяльності у сфері права, проте за своїм змістом та принципами здійснення не є видами адвокатської діяльності [6, с. 349].

На нашу думку, очевидною є суперечливість медіативної діяльності основоположній функціональній засаді адвокатської діяльності – неможливості адвоката надавати правову допомогу одночасно декільком особам, інтереси яких суперечать одне одному. Навіть з урахуванням врегулювання ст.ст. 20, 22, 34 Правил адвокатської етики порядку дій адвоката щодо дотримання принципу «уникнення конфлікту інтересів», ст. 21 цих Правил визначає, що процедура посередництва між клієнтами це одне, а виконання функцій медіатора – це зовсім інше. В цьому випадку дії адвоката мають відпові-

дати міжнародно-визнаним етичним засадам медіації, а також основним принципам адвокатської етики [7]. Адже адвокат керується у своїй діяльності принципом домінантності інтересів клієнта в межах дотримання законності, медіативна ж діяльність вимагає бути незалежним від клієнта (клієнтів). При наданні правової допомоги адвокат шукає найбільш оптимальне вирішення питання, з яким до нього звернувся клієнт. Медіація є переговорною технологією, у якій медіатор лише організовує процес, а сторони самі знаходять рішення яке їх влаштовує, у тому числі шляхом взаємних поступок. Отже, одночасна реалізація статусу адвоката і статусу медіатора при вирішенні спору видається не можливою.

Таким чином, медіативна та адвокатська діяльність не є тотожними і, хоча вони й можуть перетинатися, це ще не є підставою до співвідношення медіації та адвокатської діяльності як частини й цілого, а у вирішенні правового конфлікту одна й та ж сама особа не може бути одночасно і медіатором і адвокатом.

Література:

1. Проект Закону про адвокатуру та адвокатську діяльність від 06.09.2018 р. № 9055. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64557
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
3. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
4. Яновська О., Біцай А. Особливості участі адвоката в процесі медіації. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки, 2014. Вип. 1. С. 21–24.
5. Калашникова С. И. Медиация в сфере гражданской юрисдикции: монография. М.: Инфотропик Медиа, 2011. 304 с.
6. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.10. Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса, 2017. 487 с.
7. Правила адвокатської етики. URL: <https://vkdk.org/wp-content/uploads/2017/07/PAE-2019.pdf>